

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

та викругації

доц. З. Громик Ю. В.

Протокол № 6 від «19» лютого 2020 р.

№2819022020

РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ

ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

Програма вибіркової дисципліни

підготовки бакалавра

Спеціальності 012 Дошкільна освіта

Освітня програма Дошкільна освіта

Програма навчальної дисципліни «**Розвиток вітчизняної теорії і практики дошкільного виховання**» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньої програмою Дошкільна освіта

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
_____ **Мельник Ірина Миколаївна**

Рецензент: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Остапівський І.Є.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

протокол № 1 від 31.01. 2020 р.

Завідувач кафедри: _____ (проф. **Семенов О.С.**)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи
протокол № від 2020 р.

Голова науково-методичної комісії факультету ПО та СР _____ (доц. **Антонюк В.З.**)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

протокол № від 2020 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта 012 Дошкільна освіта Дошкільна освіта Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5 Модулів 2 Змістових модулів 2		Рік навчання: 2
ІНДЗ: немає		Семестр 4-ий
		Лекції 12 год.
		Практичні 10 год.
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 18 год.
	Форма контролю: екзамен (4 семестр)	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни **"Розвиток вітчизняної теорії і практики дошкільного виховання»** є засвоєння методології та методу конкретно-історичного підходу до педагогічних фактів і явищ, оволодіння фактичним матеріалом, відомостями про виникнення й розвиток виховання, школи й педагогічної думки, системою ідей дошкільного виховання у вітчизняній і зарубіжній педагогіці, формування вміння характеризувати основні напрями педагогічної думки на різних етапах суспільства. Провідними завданнями вивчення дисципліни є: знання про тенденції й закономірності розвитку загальної та дошкільної педагогіки, розкрити їх органічну єдність і водночас специфіку; ввести в педагогічний і освітній обіг студентів новий фактичний історико-педагогічний матеріал й ознайомити студентів з пріоритетами вітчизняної педагогічної думки, її впливом на розвиток школи й освіти в інших країнах ; навчити студентів оперувати педагогічними категоріями і розуміти їх генезис; ознайомити студентів із розвитком педагогічної думки, дошкільного виховання в зарубіжних країнах; сформуванню вміння з вивчення, виявлення й аналізу типових і загальних тенденцій у розвитку вітчизняної та зарубіжної освітньої справи; чинників, які стимулювали чи спрямовували її розвиток; виховувати у студентів почуття патріотизму, пошани до педагогічної спадщини свого й інших народів, усвідомлення значимості історії педагогічної думки у розвитку суспільства, ролі обраної професії і власного професіоналізму у вихованні підростаючого покоління відповідно сучасних вимог розвитку України.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях: *знатимуть* основні поняття, принципи, закони навчальної дисципліни; етапи, тенденції й закономірності розвитку педагогічної думки, освіти і дошкільного виховання в Україні та в зарубіжних країнах; генезис педагогічних категорій і їх сучасне визначення, еволюції педагогічних проблем; зв'язок історії національного шкільництва із світовою та європейською педагогічною думкою; зв'язок педагогічних явищ із суспільно-культурними відносинами у країні, віхи життя, напрями педагогічної діяльності і твори визначних мислителів різних епох; сучасні наукові педагогічні дослідження та спеціальну літературу в галузі історії педагогіки. *Вмітимуть*: застосовувати метод аналізу конкретно-історичних педагогічних явищ і фактів, їх критичне осмислення; характеризувати основні напрями педагогічної думки на різних етапах суспільства; виявляти і аналізувати типові та загальні тенденції у розвитку вітчизняної та зарубіжної освітньої справи; обґрунтовувати основні положення власних міркувань щодо використання провідних ідей видатних педагогів минулого в сучасному закладі дошкільної освіти на основі критичного ставлення до педагогічної спадщини минулого.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(заочна форма навчання)

Таблиця 4.

Тема або розділ	Кількість годин для форм навчання				Консультації
	Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
Змістовий модуль 1.					
1. Вступ. Виникнення виховання у первісному суспільстві	10	1	2	6	1
2. Виховання та навчання в давніх цивілізаціях Сходу . Виховання та освіта в античному світі	10	1	2	6	1
3 Виховання, школа і педагогічна думка в Західній Європі в середні віки та епоху Відродження	9	1	1	6	1
Разом за модулем 1	29	3	5	18	3
Змістовий модуль 2					
4. Виховання, школа і педагогічна думка народів Сходу в епоху Середньовіччя	20	1	1	15	3
5. Педагогічні ідеї та освіта східних слов'ян	19	1		15	3
6. Виховання, навчання і педагогічна думка в Київській Україні - Русі та у період розвитку феодалізму (до XVII століття)	20	1	1	15	3
7. Становлення суспільного дошкільного виховання в Україні та Росії в кінці XIX - на початку XX ст.	21	2	1	15	3
8. Національна система дошкільного виховання, школи в УНР (1917-1919 рр.). Дошкільне виховання й освіта у 20-30 роки	21	2	1	16	2
9. Відродження національного дошкільного виховання та освіти в період становлення незалежної суверенної України	20	2	1	16	1
Разом за модулем 2	121	9	5	92	15
Разом	150	12	10	110	18

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 5.

№ з/п	Назва теми	кількість годин
1	Взаємозв'язок культури й освіти у доісторичних світових цивілізаціях.	3
2	Порівняльний аналіз думок (поглядів) грецьких, римських і східних філософів щодо виховання особистості.	3
3	Характеристика змісту освіти й виховання у перших школах стародавніх цивілізацій (порівняльний аналіз).	3
4	Виховні системи у давній Греції (порівняльний аналіз).	3
5	Загальні тенденції виховних систем у Середньовіччі (порівняльний аналіз)	3
6	Аналіз загальноосвітніх систем Середньовіччя і Відродження.	3
7	Західноєвропейські виховні системи XVII-XVIII ст.: порівняльний аналіз.	3
8	Принцип природовідповідності Я.Коменського і сучасність.	3
9	"Вільне виховання" Ж.-Ж.Руссо як засіб утвердження відповідальності дітей.	3
10	Теорія і методика початкового навчання Й.Песталоцці.	3
11	Порівняльний аналіз змісту і методики навчання Й. Песталоцці, А. Дістервега, Й. Гербарта.	3
12	Ідея поєднання навчання з працею Р.Оуена.	3
13	Ідея навчання дітей Дж.Дьюї.	3
14	Педагогічні погляди С.Френе і В.Сухомлинського (порівняльний аналіз).	3
15	Екзистенціалізм і врахування дитячої свободи у вихованні.	3
16	А.Маслоу і сутність гуманізації виховання.	3
17	Провідні тенденції освітніх систем ХХІ ст.	5
18	Дошкільна та початкова освіта у Великобританії, Франції, ФРН (порівняльний аналіз).	5
19	Особливості орієнтації педагогічної освіти у США.	5
21	Психолого-педагогічна характеристика виховних засобів народної педагогіки.	5
22	Традиційна система виховання дітей у Київській Русі (IX- X ст.).	5
23	Природа як засіб виховання у Ж.-Ж.Руссо, К.Ушинського, Л.Толстого (порівняльний аналіз).	5
24	Діяльність громадських просвітницьких товариств на Волині (1900-1917 рр.)	5
25	Гуманістичні засади виховання дітей С.Русової.	5
26	Сімейне виховання А.Макаренка і сучасність.	5
27	Педологія як наука про дитину.	5
28	Національна система дошкільного виховання, школи в УНР (1917-1919 рр.). Дошкільне виховання й освіта у 20-30 роки	5
29	Навчання й виховання дітей дошкільного віку в творчій спадщині В.Сухомлинського.	3
30.	Загальні тенденції утвердження національного виховання в Україні.	4
	Разом	110 годин

6. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Розподіл балів за формами поточної роботи (макс = 40 балів для екзамену).

Підсумковий контроль – обов'язковий екзамен (макс = 60 балів)

Таблиця 2.

Поточний контроль (макс = 40 балів)					Модульний контроль (макс = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1					Модуль 2		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			МКР I	МКР II	
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	100
4	4	4	4	4	4	4	

7. Шкала оцінювання

Таблиця 3.

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

Не передбачено навчальною програмою

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 424 с.
2. Артемова Л.В. Національний дитячий садок на Україні. //Дошкільне виховання. – 1991. – №6. – С.10-11.
3. Артемова Л.В. Освічені жінки України-Руси //Дошкільне виховання. – 1995. – № 3-4.
4. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К., 2012.
5. Балицька О. Повернення національних цінностей: Чинник відродження культури України // Розбудова держави. – К., 1994. – № 5. – С. 40-46.
6. Брюховецький Вячеслав. Відродження Києво-Могилянської академії // Київська старовина – 1993.–№ 1. – С. 2-5.
7. Васькович Г. Шкільництво в Україні (1905-1920) :Визвольний шлях – 1976.– кн. 2.–1255 с.
8. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. – К., 1995.
9. Грищенко М.С. Нариси з історії школи в Українській РСР. – К.: Рад. школа, 1966.
10. Гусак П., Мартиросян Л. Історія педагогіки України. – Луцьк : Вежа, 1996.– 189 с.
11. Державна національна програма “Освіта” //Україна ХХ століття.– К.: Райдуга, 1994. – 62 с.
12. Дичківська І.М. Поніманська Т.І. М. Монтессорі: теорія і технологія. – К.: Видавничий дім «Слово», 2006. – 304 с.
13. Зайченко І. Деякі проблеми розвитку української національної школи в педагогічній спадщині С. Русової // Вісник Академії педагогічних наук України. – 1993. – № 1.– С. 80-81.
14. Закон України „Про дошкільну освіту”. – К., 2001.
15. История дошкольной педагогики в России: Хрестоматия /Сост. Н.Б. Мчедлидзе и др. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 430 с.
16. История зарубежной дошкольной педагогики: Хрестоматия /Сост. Н.Б.Мчедлидзе и др. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1986. – 460 с.
17. Ісаєвич Я. Д. Братства та їх роль в розвитку української культури XVI-XVIII ст. – К.: Наукова думка, 1966. – 249 с.
18. Історія дошкільної педагогіки: Хрестоматія /Упор. З.Н. Борисова, В.З. Смаль. – 2-е вид. – К.: Вища шк., 1990.
19. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія /Упоряд. О.О. Любар; За ред. В.Г. Кременя. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2003. – 766 с.
20. Калениченко Н.П. Педагогічні ідеї С.Русової // Рідна школа. –1991.–№ 12. – С. 8-13.
21. Києво-Могилянська академія: історія та день сьогоднішній // Просвіта. – 1995. – 23 грудня.
22. Коменский Я.А. Великая дидактика // Избр. пед. соч. – М., 1982 – Т.1.
23. Коменский Я.А. Материнская школа. // Избр. пед. соч. – М., 1982 – Т.1.
24. Коновець О.Ф. Просвітницький рух на Україні: ХІХ – І третина ХХ ст. –К., 1992.
25. Концепція дошкільного виховання в Україні. – К.: Освіта, 1993.

26. Кравець В.П. Історія української школи і педагогіки.–Тернопіль, 1994. – 388 с.
27. Кравець В.П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ ст. – Тернопіль, 1996. – 290с.
28. Кравець В.П. Історія освіти і школи України: Навч. посібник для студ. пед. навч. закладів та університетів. – Тернопіль, 1994. – 361 с.
29. Левківський М.В. Історія педагогіки: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 360 с.
30. Левківський М.В., Микитюк О.М. Історія педагогіки: Навч. посібник /За ред. М.В.Левківського. – Харків: ОВС, 2002. – 240 с.
31. Лисенко Н.В., Кирата Н.Р. Педагогіка українського дошкілля: У 2 ч.: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2006. – Ч. 1. – 302 с.
32. Любар Д., Федоренко М., Стельмахович М. Історія педагогіки України. К., 1999.
33. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки: Навч. посібник /За ред. О.Любара. - К.: Т-во “Знання”, КОО, 2003. – 450 с.
34. Майборода В.К., Майборода С.В. Національні школи України: історія, розвиток, уроки // Рідна школа. – 1994. – № 7. – С. 65-71.
35. Мешко О.І., Янкович О.І., Мешко Г.М. Історія української школи і педагогіки. – Тернопіль, 1999.
36. Монтессори М. Мой метод научной педагогики, применяемый к детскому воспитанию в Домах ребенка. //Избр. пед. соч. – М., 1993.
37. Нариси історії Українського шкільництва (1905-1933 рр.) За ред. О.В.Сухомлинської. – К.: Заповіт, 1996. – 302 с.
38. Павловський І.Ф. Походження школи в старій Малоросії. – К.: Дніпро, 1990.
39. Педагогічні ідеї К.Д. Ушинського.– К.: Вища школа. 1974.
40. Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагога: Підручник /Під заг. ред. А.М. Бойко. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 576 с.
41. Песталоцци И.Г. Как Гертруда учит своих детей // Изб. Пед. соч. – М.: 1981. Т.І.
42. Песталоцци И.Г. Лебединая песня // Изб. пед. соч. В II т.- М., 1981. Т.2.
43. Рабле Ф. Гаргантюа и Пантагрюель. – К.: Веселка, 1984.
44. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (Х- поч. ХХ ст.). – К, 1991.
45. Русова С. Дошкільне виховання // Україна, 1991. – С. 2-5.
46. Русова С.Ф. Теорія і практика дошкільного виховання: Просвіта. – Львів – Краків – Париж. – 1993. – 127с.
47. Руссо Ж.Ж. Эмиль, или о воспитании // Пед. соч. – М., 1981. – Т. I.
48. Сергеєва В.Ф. Система національного дошкільного виховання С. Русової – джерело інноваційних технологій сучасного дошкілля// Зб. наук. праць. – 2000. – № 13. – Рівне. ПУГУ. – С. 32-36.